

PRŮZKUM PROSTŘEDKŮ JADERNÉHO NAPADENÍ NEPŘÍTELE V PRVNÍ ARMÁDNÍ ÚTOČNÉ OPERACI POČÁTEČNÍHO OBDOBÍ VÁLKY

Podplukovník Alois Kadeřábek

Některé hlavní předpoklady průzkumného zabezpečení armádní útočné operace

Z vlastní strany lze podle mého názoru vyjít z varianty, že vševojsková armáda může v počátečním období války útočit v pásmu širokém asi 150 km a že bude mít k dispozici od samého začátku operace tyto hlavní síly a prostředky průzkumu:

- organické prostředky průzkumu divizí a armádních útvarů;
- rádiový průzkumný prapor;
- radiotechnický prapor pro zjišťování vzdušných cílů;
- jednotku zvláštního určení schopnou organizovat 12–16 průzkumných skupin;

— a vzlety jedné letky dělostřeleckého průzkumného letectva.

K průzkumu a ničení jaderných zbraní může armáda zpravidla využít i část vzletů přiděleného stíhacího bombardovacího letectva.

Tyto síly a prostředky můžeme rozdělit do 3 hlavních skupin:

A) Prostředky, schopné teoreticky zjistit všechny jaderné zbraně i ostatní zařízení a objekty, ale s menší přesností, takže získané zprávy nedávají podklad pro ničení a musí být ještě doprovovány. Jde především o technické prostředky, zvláště rádiový a radiotechnický průzkum.

B) Průzkumné prostředky, schopné zjistit přesné umístění nepřátelských objektů, jejich charakteristiku dostavující pro volbu způsobu ničení, jsou ale poměrně pohyblivé, obsáhnou jen menší pro-

stor a zjistí méně objektů. Do této skupiny patří průzkum před čely bojových sestav z pozorovacích stanovišť, pozorovací a průzkumné hlídky, průzkumné skupiny hloubkového průzkumu.

C) Třetí skupinu tvoří **prostředky vzdušného průzkumu**, hlavně průzkumné letouny všeho druhu. Tyto spojují v sobě kladné vlastnosti obou předcházejících skupin. Jsou schopny získat rychle zprávy z velkých prostorů s dostatečnou přesností. Pro tyto vlastnosti jsou na čelním místě v procesu zjišťování a doprovovávání jaderných zbraní.

Tyto tři druhy průzkumných prostředků armády mohou teoreticky zjistit všechny objekty v pásmu armády.

Z hlediska druhů průzkumu **splňuje průzkumné zabezpečení armády požadavek, aby každý objekt byl pokryt nejméně 2–3 na sobě nezávislými průzkumnými prostředky.**

Toto zabezpečení silami a prostředky průzkumu splňuje i další důležitou podmínku, aby byl **nejméně jeden průzkumný prostředek schopen dodat souřadnice cíle.** Tuto vlastnost má vzdušný průzkum a pozemní průzkumné jednotky.

Dříve než přikročíme ke konkrétnímu vyhodnocení možností armádních průzkumných prostředků, uvedu možnou variantu prostředků jaderného napadení, potřebnou charakteristiku činnosti nepříteli s důrazem na množství objektů, způsob jejich rozmístování a zásady použití na bojišti.

Varianata použití prostředků jaderného napadení nepříteli v zájmovém prostoru vševojskové armády

V pásmu vševojskové armády může působit armádní sbor nepříteli o 4 divizích, posílený jedním oddílem HONEST JOHN a jedním oddílem 203,2mm houfnic. Mimo sborové prostředky může v pásmu

armády působit i určitá část prostředků armády.

Do systému použití jaderných zbraní nepříteli nepatří jen vlastní útvary a jednotky atomového napadení, ale i pro-

Přehled objektů (cílů) v útočném pásmu armády

(Varianta boje s armádním sborem nepřítele o 4 divizích s posilovými prostředky)

Vzdál. od př. okraje	Prvky prostředků jaderného napadení rozvinuté v pásmu armády – varianta	Počet objektů (cílů)
5—30 km	palebná postavení div. baterií 203,2 mm H	3
	palebná postavení sbor. oddílů 203,2 mm H	2
	palebná postavení div. oddílů H. JOHN	3
	palebná postavení sbor. oddílů H. JOHN	4
	radiolokátory AN/MPQ-10	3—5
	technická postavení div. oddílů H. JOHN	3—6
	technická postavení sbor. oddílů H. JOHN	2—4
	vyčkávací postavení div. oddílů H. JOHN	3
	vyčkávací postavení sbor. oddílů H. JOHN	2
	velitelská stanoviště divizí 1. sledu	3
	záložní vel. stanoviště divizí 1. sledu	3
	velitelská stanoviště armádního sboru	1
	záložní vel. stanoviště armádního sboru	1
	radiolokátory naváděcího systému MSQ	2
	přistávací plochy vrtulníků	4
	baterie PL řízených střel HAWK	3
	Celkem v hloubce 5—30 km	42—49
30—50 km	vyčkávací prostor (soustř.) ŘS SERGEANT	1
	prostor bojového rozmístění bat. ŘS SE	4
	armádní zásobovací místa jaderné munice	2
	letišť vojenského letectva	4
	Celkem v hloubce 30—50 km	11
50—150 km	organický oddíl HONEST JOHN div. 2. sledu	1
	organická baterie 203,2 mm H. div. 2. sledu	1
	velitelské stanoviště divize 2. sledu	1
	velitelské stanoviště (ZVS) armády	1
	baterie ŘS REDSTONE (PERSHING)	1
	letišť průzkumného letectva	3
	radiolokátory naváděcího systému MSQ	2
	baterie PL řízených střel HAWK	4
	baterie PL řízených střel NIKE HERCULES	6
	armádní sklad jaderné munice	1
	Celkem v hloubce 50—150 km	21
	Celkem všech objektů	74—81

středky průzkumu, velení a materiálně technického zabezpečení, bez kterých není činnost těchto prostředků možná.

Z podrobného pohledu na tuto variantu možných objektů celého systému použití jaderných prostředků nepřítele vyplývají tyto hlavní závěry:

Z hlediska množství a druhu objektů:

V hloubce 5–30 km od čáry dotyku je zpravidla většina všech objektů (56 %). Jde o prostředky taktického napadení, velitelská stanoviště do stupně armádního sboru v to, část prostředků průzkumu a navedení.

V hloubce 30–50 km může být asi 15 % z celkového počtu objektů, a to bojová sestava oddílů řízených střel SERGEANT, armádní zásobovací místa jaderné munice a letiště vojenského letectva.

V hloubce 15–150 km od linie fronty bývá celkem asi 29 % prostředků jaderného napadení; za nejdůležitější je třeba považovat bojovou sestavu řízených střel REDSTONE, velitelská stanoviště armády a svazku 2. sledu, sklady jaderné munice, letiště a PLRS.

Z hlediska časových norem a zásad použití:

V hloubce do 30 km od čáry dotyku budou palebná, vyčkávací a technická postavení, také prostory soustředění taktických jaderných zbraní, dále některé prostředky průzkumu, velení, navedení a řízení palby.

V palebných postaveních zdržují se taktické jaderné zbraně přibližně jen 15 až 20 minut, ale jsou v nich většinou odkryté a tedy snadno zjištělné.

Ve vyčkávacích postaveních mohou se zdržovat někdy i déle, ale tato místa budou ve skrytu, dobře maskována a často měněna.

Technická postavení budou zřizována v závislosti na stavu (počtu) smontované jaderné munice u zbraní. Můžeme usuzovat, že nepřítel bude rozvíjet technická postavení jen v případě, budou-li moci nerušeně pracovat delší dobu — přibližně 2–4 hodiny. Připočteme-li k této době 1 hodinu na rozvinutí a 1/2 hodiny na svinutí, znamená to, že technická postavení budou v jednom prostoru nejméně 3–5 hodin.

- prostředky 3–4 divizí
- prostředky as — 2 odd. 203,2 H
- 2 odd. HJ
- 1 odd. SERG.

V prostorech soustředění budou taktické jaderné zbraně zpravidla po přesunu z hloubky nebo po splnění palebných úkolů, předvídá-li nepřítel jejich další použití až v pozdější době a z jiného prostoru.

Místa velení divizí a armádního sboru budou v hloubce 10–30 i více km od linie fronty.

Prostředky průzkumu, navedení a řízení palby budou uskupeny podle svého určení v různé hloubce od čáry dotyku.

Radiotechnické prostředky průzkumu určené k zajišťování pozemních cílů budou zpravidla v těsné blízkosti linie fronty.

Letiště vrtulníků a vojenských letounů, popřípadě startovací zařízení bezpilotních letounů je třeba vyhledávat na úrovni velitelských stanovišť nebo těsně za nimi.

Prostředky řízení a korekce palby budou převážně v blízkosti palebných postavení zbraní, pro které pracují, a část radiolokátorů pro navedení letectva v hloubce přibližně 30 km.

V hloubce 30–60 km budou zpravidla prostory bojového rozmístění oddílů řízených střel SERGEANT. Po zaujetí palebného postavení musí se v něm zdržet až do odpálení, tj. nejméně 65–90 minut. Pouze pohotovostní baterie, má-li předem stanovený cíl, může odpálit do 20 minut. Z toho vyplývá, že tento hlavní prostředek jaderného napadení velitele armádního sboru bude reálné, zjišťovat a ničit i v palebném postavení.

V týlovém prostoru armádního sboru, v hloubce asi 40–60 km, jsou zřizována armádní zásobovací místa jaderné munice. Příloha 1 znázorňuje možný způsob zásobování jadernou municí v průběhu boje a operace.

Zásobovací systém prostředků jaderného napadení je velmi důležitý z hlediska průzkumu. Zjišťování a ničení prvků zásobovacího systému, zvláště skladů a zásobovacích míst, může být mnohdy efektivnější než pátrání po vlastních nosičích nebo jiných zařízeních, které zabezpečují jejich použití.

Pro zásobování armádního sboru jadernou municí zřizují se zpravidla dvě armádní zásobovací místa, která musí zabezpečit tyto prostředky jaderného napadení (varianta):

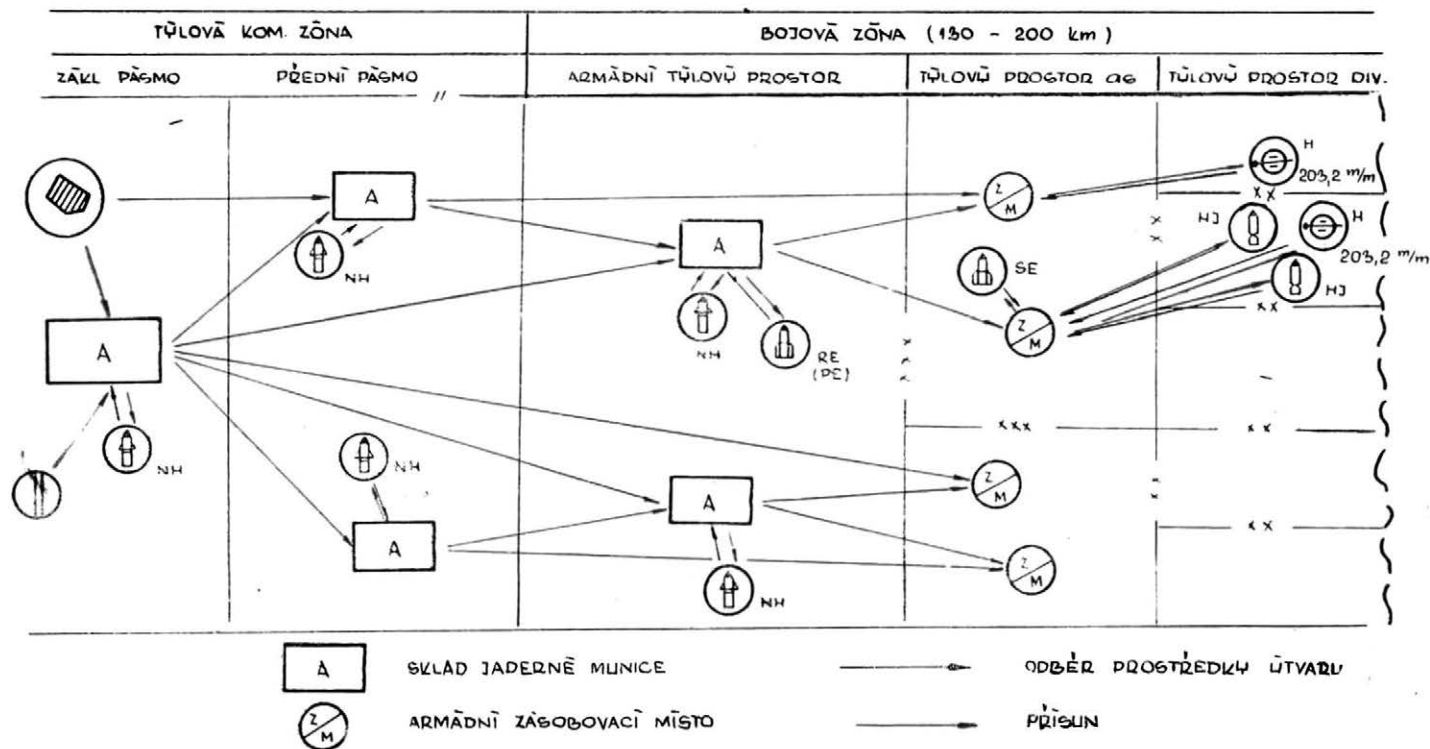
- = 24–32 hlavní a odpalovacích zařízení;
- = 24 hlavní;
- = 8 odpalovacích zařízení;
- = 4 odpalovací zařízení

Celkem 11–13 jednotek

= 60–68 hlavní a odpalovacích zařízení

SCHEMA ZÁSOBOVÁNÍ JADERNOU MUNICÍ NA VÁLČÍŠTI

/ VARIANTA /

Na jedno zásobovací místo připadá tedy celkem asi 6 jednotek jaderného napadení s celkovým počtem 30—33 hlavních a odpalovacích zařízení. Podotýkám, že jsem kalkuloval ovšem jen s prostředky, kterými může být posílen západoněmecký armádní sbor. Podle zásad posilování v americké armádě bylo by to dokonce asi 10 jednotek s celkovým počtem 126 až 132 hlavních a odpalovacích zařízení na jedno armádní zásobovací místo.

Sledujeme-li způsob dopravy jaderné munice od přístavu nebo z letiště až do technických míst jednotek jaderného napadení, vidíme, že jedním z hlavních článků celého zásobovacího systému jsou právě armádní zásobovací místa. Těmito místy musí v každém případě jaderná munice projít. Do těchto míst může být munice dopravována z různých skladů — třeba i přímo ze základnového pásma komunikační zóny a z nich ji samostatně odebi-

rají jednotlivé útvary a jednotky jaderného napadení. V těchto místech se tedy soustřeďuje přísun a z nich se uskutečňuje odběr, což má velký význam z hlediska průzkumu a celkového boje s jadernými prostředky nepřítele.

Z množství, časových norem a celkových zásad rozmístování jaderných prostředků na bojišti můžeme vyvodit, že přibližně v hloubce do 10—15 km od čáry dotyku jsou prostředky vysoce pohyblivé, které se zdržují na jednom místě jen velmi krátce. Proto bude účelné v této hloubce zaměřit průzkum na prostory a spojovat zjišťování s okamžitým ničením. Ve větší hloubce bude výhodné zaměřit průzkum na jednotlivé objekty. Doba, po kterou se většina z nich zdržuje v jednom prostoru, umožní včas předat zprávy, popřípadě i dopsat cíle a ničit je palebnými prostředky divize, armády a letectvem.

Možnosti a zásady vedení průzkumu na jednotlivých stupních velení

U roty je průzkum součástí přímého zabezpečení bojujících jednotek v dotyku. Hloubka průzkumu bude malá a bude mít hlavní význam jen pro boj se zbraněmi DAVY CROCKETT.

Vpředu uvedená kalkulace objektů průzkumu nezahrnuje bezzákluzové zbraně DAVY CROCKETT, které mají ve své organizaci lehké obrněné pluky, americké svazky a perspektivně je může mít bundeswehr.

Jejich zjišťování nebude vyžadovat samostatnou průzkumnou činnost speciálních průzkumných prostředků ani speciální techniku a bude bezprostředně spojeno s okamžitým jejich ničením. Z těchto důvodů nepovažujeme jaderné zbraně za samostatné objekty průzkumu.

Na stupni praporu je již třeba mít zprávy z hloubky několika kilometrů. Proto si vysílá prapor zpravidla průzkumnou skupinu na vzdálenost přibližně 5—10 km (jen výjimečně více než 10 km).

Průzkumná skupina praporu je schopna prozkoumat jednu osu nebo směr v šířce asi 3 km.

Praporní průzkumné skupiny v podstatě pokrývají celý prostor v hloubce přibližně 5—10 km od čáry dotyku bojujících vojsk a mohou za výhodných podmínek zjišťovat taktické jaderné prostředky nepřítele — zvláště houfnice 203,2 mm a někdy i dělostřelecké rakety HONEST JOHN v jejich palebných a výjimečně také vyčkávacích postaveních.

Poněvadž velitel praporu a někdy i pluku nebude mít zpravidla k dispozici prostředky, kterými by mohl rychle zničit nepřátelské jaderné zbraně v hloubce 5—10 km, a pro krátkost pobytu těchto zbraní v palebných postaveních nebude většinou možné včas použít divizní prostředky, bude nutné, aby je ničila praporní průzkumná skupina sama ihned po jejich zjištění. I když nebude v možnostech průzkumné skupiny praporu účinně zničit cíl, boj s těmito prostředky vyžaduje vytvořit takové podmínky, aby měla reálnou možnost jejich činnosti alespoň dočasně znemožnit. To umožní odpovídající složení a hlavně vybavení průzkumné skupiny palebnými prostředky.

V této souvislosti je třeba uvážit, zda by nebylo účelné přizpůsobit organizační složení jedné roty nebo minimálně čety u praporů tak, aby mohly vytvořit vhodnou průzkumnou skupinu. Jedním z možných řešení by bylo zavést 2—3 plovoucí transportéry s namontovanou zbraní typu bezzákluzového kanónu nebo odpalovací zařízení PTRS (raket) a také 2—3 motocykly (vše v rámci současných počtů osob). Jinou možností je zavést malé samostatné speciální průzkumné jednotky obdobného složení, což by se však stěžilo obešlo bez celkového zvýšení osob a materiálu.

Na stupni pluku jsou hlavním prostředkem k zjišťování jaderných zbraní nepřítele průzkumné skupiny působící

v hloubce až 50 km, vysílané z průzkumných, motostřeleckých a tankových jednotek.

Kolik průzkumných skupin, do jaké hloubky a v jakém složení je účelné u pluku organizovat?

Jedna průzkumná skupina je schopna prozkoumat úsek široký asi 3 km. Nestačí tedy pokrýt celý prostor bojové činnosti pluku.

Pokrytí celého pásma útoku není však jedinou a nebude ani hlavní podmínkou splnění průzkumných úkolů. Pro stanovení počtu průzkumných skupin a hloubky jejich činnosti je rozhodující úkol pluku v souladu s konkrétní situací vlastní a nepřítel. Zpravidla bude třeba, aby průzkum pluku sledoval manévry druhých sledů a záloh nepřítel a také zjišťoval ostatní objekty, zvláště raketové jaderné zbraně.

K podchycení manévru bude nutné vést průzkum nejméně v hloubce 20 a někdy až 50 km. Při zjišťování konkrétních objektů, zvláště jaderných zbraní nepřítel je účelné položit těžiště průzkumu pluku do hloubky 10–20 km, navazovat tak na činnost průzkumných skupin praporů a v těchto prostorech vyhledávat a ničit taktické jaderné zbraně ve vyčkávacích, technických a palebných postaveních, jakož i radiotechnické prostředky a místa velení.

V zájmovém prostoru pluku zjišťuje průzkum obvykle jeden směr možného manévru druhých sledů nebo záloh nepřítel a na 1–2 směrech vyhledává a ničí konkrétní objekty nepřítel s důrazem na prostředky jaderného napadení. Z toho vyplývá, že pluk bude zpravidla vyčleňovat 2–3 průzkumné skupiny a další 1–2 průzkumné skupiny mít v záloze k nahrazení ztrát nebo k nepředvídaným průzkumným úkolům.

Poněvadž pluk většinou nebude mít možnost z vlastní sestavy palbou ničit objekty v hloubce 10 a více km, bude účelné, aby skupiny, které zjišťují systém použití jaderných zbraní, byly vybaveny účinnými palebnými prostředky a mohly citlivě prvky tohoto systému ihned ničit. S přihlédnutím k tomuto požadavku je třeba řešit i organizační složení plukovní průzkumné jednotky a obdobně jako u praporů i vybavení motostřeleckých jednotek vyčleňovaných do průzkumu. Bude-li pluk organizovat průzkumné skupiny z tankových jednotek, bude naopak zase výhodné zařazovat do jejich sestavy

lehká a pohyblivá vozidla, zvláště malé plovoucí transportéry a motocykly.

Svazek je hlavním stupněm velení, který vede boj s taktickými prostředky jaderného napadení nepřítel. K průzkumu používá zpravidla tyto hlavní síly a prostředky průzkumu:

- průzkumné skupiny,
- divizní skupiny hloubkového průzkumu,
- rádiový průzkum,
- prostředky průzkumu druhů vojsk, zvláště dělostřelecké a ženijní.

Průzkumné skupiny mají stejný charakter a plní obdobné úkoly jako průzkumné skupiny pluků.

Zjišťují a sledují manévry nepřítel v hloubce až 80 km, přičemž těžiště jejich činnosti bude zpravidla v získávání zpráv o druhém sledu a zálohách armádního sboru v hloubce 35–50 km.

V složitých podmínkách soudobého boje nelze jednoznačně stanovit hloubku průzkumu divizních průzkumných skupin. Bude v každé konkrétní situaci jiná a bude různá i u jednotlivých svazků.

Manévry druhých sledů (záloh) nepřítel nebude někdy probíhat v celém pásmu armády a proto zpravidla postačí, budou-li tento úkol jako hlavní plnit prostředky průzkumu jedné divize ve větší hloubce, zatímco hlavní úsilí průzkumu jiné divize může být zaměřeno do menší hloubky, především na prostor hlavního uskupení prostředků jaderného napadení nepřítel.

Hlavní úsilí divizních průzkumných skupin při zjišťování systému použití jaderných zbraní nepřítel bude zpravidla zaměřeno na tyto hlavní objekty (varianta boje s 2. a 3. bundeswehru):

- asi 2 prostory soustředění dělostřeleckých raket HONEST JOHN;
- VS (ZVS) armádního sboru;
- prostor bojového rozmístění RS SERGEANT;
- středisko navedení taktického letectva;
- armádní zásobovací místo jaderné munice.

Bude-li hlavním úkolem jedné ze skupin zjistit jeden z těchto objektů, bude nutné, aby divize vyčlenila celkem 6 průzkumných skupin. Má-li mít divize nejméně 2–3 skupiny v záloze, pak musí mít k dispozici celkem 9 průzkumných skupin.

Složení a vybavení průzkumných skupin může být různé a bude závislé na úko-

lu. Nejefektivnější je, může-li prostředek, který zbraň zjistí, ihned ji napadnout a zničit. Z tohoto hlediska je třeba řešit i organizaci a vybavení sil a prostředků průzkumu. Bude proto velmi účelné, aby i lehká průzkumná vozidla, zařazovaná do průzkumných skupin, měla účinnou výzbroj typu raket, protitankových řízených střel, popřípadě bezzákluzových kanónů.

K průzkumu nepřítele ve větší hloubce vysílá divize skupiny hloubkového průzkumu.

Organizace divizní průzkumné roty umožňuje organizovat celkem 3 divizní skupiny hloubkového průzkumu.

Hloubka činnosti těchto skupin je 60 až 80 km, ale také 100 i více km od linie fronty.

Za útočného boje a operace budou divizní skupiny hloubkového průzkumu zasazovány do sestavy nepřítele převážně jen vzdušnou cestou pomocí vrtulníků nebo v některých případech i dopravního výsadkového letectva.

Skupiny mohou být vysazeny výhradně v noci a jen ve výjimečných případech a za zvláště výhodných podmínek mohou být dopraveny do sestavy nepřítele ve dne.

Divizní skupiny hloubkového průzkumu budou zpravidla plnit dva hlavní úkoly:

- zjišťovat jaderné zbraně nepřítele za přesunu a v prostorech jejich bojového rozmístění a za výhodných podmínek je i ničit;

- sledovat manévry nepřítele s důrazem na činnost druhých sledů a záloh všeho druhu.

Pro kalkulaci počtu divizních skupin hloubkového průzkumu vycházím z předpokladu, že 1—2 skupiny budou zjišťovat pravděpodobné manévry záloh nebo druhých sledů a nejméně 1—2 skupiny některé z hlavních objektů ze systému použití jaderných zbraní nepřítele.

Za tohoto předpokladu je žádoucí, aby po dobu plnění bojového úkolu divize pracovaly v její prospěch nejméně 3 skupiny.

Vzhledem k tempu útoku a hloubce činnosti budou skupiny plnit úkol přibližně jeden den. Při vysazení poslední noc před útokem nebo se zahájením útoku budou získávat zprávy celý první den boje a k večeru nebo během noci mohou již být překročeny. Z toho vyplývá, že při vysazení 3 skupin nebude mít divize již možnost zabezpečit tímto prostředkem zjišťo-

vání zpráv pro druhý den boje, ale nejdříve až den třetí. Za tohoto předpokladu 3 skupiny hloubkového průzkumu na stupni divize nestačí a je třeba, aby divize měla k dispozici přibližně 6 těchto skupin.

K operativnímu využití skupin hloubkového průzkumu a jejich rychlé dopravě do sestavy nepřítele je nutné, aby divize měla ve své organizaci přibližně 3 vrtulníky schopné dopravit skupiny do nepřátelské sestavy. V průběhu vedení boje mohly by být využity i k jiným účelům, zvláště zásobovacím, zdravotnickým i pro potřeby velení.

Rádiový průzkum provádí rádiová průzkumná jednotka divize. Je schopna zjistit a zaměřit všechny důležité rádiové sítě nepřítele pracující na velmi krátkých vlnách v celém pásmu divize do hloubky asi 30—50 km v závislosti na terénu (přímá viditelnost).

Kladem rádiového průzkumu je schopnost zjišťovat činnost nepřítele již za přechodu z mírové činnosti na válečnou a rychle získat cenné podklady pro první rozhodnutí velitelů. Nedostatkem je poměrně menší přesnost v zaměřování, která nedovoluje okamžitě ničit zjištěné objekty palběnými prostředky a vyžaduje doprovázení cílů.

Doba nutná na doprovázení zpráv o taktických jaderných zbraních zpravidla neumožní napadnout je v jejich palběných postaveních. Proto je výhodnější zaměřovat úsilí rádiového průzkumu na jejich zjišťování v prostorech soustředění, v technických a vyčkávacích postaveních.

Divizní rádiová průzkumná jednotka vyhovuje soudobým požadavkům. Efektivnost její průzkumné činnosti by zvýšilo technické zdokonalení procesu zaměřování, jakož i přímá součinnost s prostředky, které mohou její zprávy s minimální časovou ztrátou doprovázet a získat přesné souřadnice cílů.

Dělostřelectvo a ženijní jednotky svazku organizují samostatný průzkum k plnění vlastních bojových úkolů a mimo to jsou zařazovány do vševojskového průzkumu.

Z dělostřeleckých průzkumných prostředků svazku stručně zhodnotím možnosti technického průzkumu.

Dělostřelecký technický průzkum má zatím pro zjišťování jaderných zbraní nepřítele jen omezený význam. Žádný ze zavedených prostředků (mimo zvukoměřný průzkum) není schopen zjišťovat tyto zbraně s dostatečnou přesností a věro-

hodností a jejich zprávy je třeba doprovázet. Svou činností přispívají k zjišťování prostředků jaderného napadení nepřítele v palebných a vyčkávacích postaveních a získávají cenné podklady pro použití průzkumných prostředků schopných zjišťovat souřadnice cílů.

Pokrytí dělostřeleckým technickým průzkumem u prvosledové divize šířku 20 km by vyžadovalo tyto prostředky:

— 6—7 radiolokátorů SNAR — vedení průzkumu do hloubky asi 15 km;

— 5 zvukoměrňých čet — jedna četa 4 km, dosah 10 km;

— 3 čety radiolokačních průzkumných zaměřovačů — četa obsáhne úsek široký 6 km, hloubka činnosti na přímou viditelnost.

Z ženíjních prostředků průzkumu mají pro zjišťování jaderných zbraní nepřítele největší význam ženíjní skupiny hloubkového průzkumu. O jejich činnosti se zmíním při rozboru otázek průzkumu na stupni armády.

—☆—

K organizaci a vedení průzkumu v taktické hloubce je třeba ještě posoudit, jaké podmínky mají prostředky průzkumu pro ničení jaderných zbraní.

Bezzákluzové zbraně DAVY CROCKETT ničí bojující vojska v přímém dotyku s nepřítelem.

Ostatní prostředky jaderného napadení můžeme ničit převážně jen na základě výsledků průzkumu, který musí zjistit souřadnice cíle jako podklad pro palbu.

Na stupni divize mohou zjišťovat podklady pro palbu zatím jen prostředky průzkumu zasazené v sestavě nepřítele. Zavedené technické prostředky průzkumu tuto vlastnost zatím nemají, což značně snižuje efektivnost boje s jadernými zbraněmi nepřítele.

Vysoká manévrovost a způsob použití taktických jaderných zbraní nepřítele vyžadují, aby již divize měla k dispozici prostředek pro rychlé a přesné zjišťování a také doprovázení cílů.

Divizní skupiny hloubkového průzkumu a průzkumné skupiny nejsou vhodným prostředkem pro doprovázení cílů, poněvadž jsou málo pohyblivé.

Divizní skupina hloubkového průzkumu může doprovázet cíle jen v tom případě, půjde-li o objekt v bezprostřední blízkosti prostoru její činnosti. Tato situace bude ojedinělá. Vysazení zvláštní skupiny hloubkového průzkumu s tímto cílem nebude zpravidla časově provedi-

telné. Využití průzkumnou skupinu bude ve většině případů příliš zdlouhavé (vyžádá si nejméně 1 hodinu).

Ze současných prostředků průzkumu má nejlepší podmínky pro rychlé zjišťování a doprovázení zpráv vzdušný průzkum, který bude často jediným prostředkem, který může tento úkol splnit.

Boj s jadernými zbraněmi nepřítele vyžaduje, aby tento prostředek průzkumu měla k dispozici již divize, která bude zpravidla ničit většinu cílů v hloubce do 30 km od čáry dotyku.

V hloubce přibližně do 10 km mohou tento úkol plnit vrtulníky.

Vycházíme-li z předpokladu, že překrytí pásma divize vyžaduje nejméně 3 vrtulníky, bude třeba pro pravidelný průzkum vycvičenými osádkami a také pro důstojnický průzkum asi 6 malých vrtulníků. Připočteme-li k tomuto počtu ještě další 3 vrtulníky pro korekci a řízení palby dělostřelectva, potřebuje divize celkem přibližně 9 vrtulníků.

Rychle zjišťovat a doprovázet zprávy ve prospěch divize v hloubce nad 10 km mohou zpravidla jen průzkumné letouny.

Přidělení proudových letounů k divizím je zatím nereálné vzhledem k jejich náročnosti na materiálně technické zabezpečení.

Domnívám se, že tento problém je možné řešit využitím vhodných pístových letounů, i když naráží na nevýhody vyplývající především z jejich velké zranitelnosti nepřátelskou PVO.

Takticko-technické vlastnosti zavedeného letounu musely by umožňovat start i přistání na malých plochách, výhodný vizuální a fotografický průzkum a použití i za ztížených povětrnostních podmínek a v noci.

Počet průzkumných letounů u divize bude záviset na předpokládaném množství zjišťovaných objektů a takticko-technických vlastnostech letounů.

V útočném pásmu divize v hloubce přibližně 10—30 km může být asi 12—13 hlavních objektů pro průzkum vzdušnými prostředky.

Za předpokladu, že by divizní letouny měly stejné možnosti průzkumu jako průzkumné letectvo, vyžadovalo by zjištění těchto 12—13 objektů celkem 24—39 vletů, což odpovídá úsilí jedné letky o 12 letounech.

Poněvadž některé hlavní objekty v hloubce do 30 km (VS divize, armádního sboru a naváděcí stanoviště letectva) by zjišťovala a ničila armáda svými

prostředky, snižuje se potřeba u divize na 7—8 letounů.

Při řešení vzdušného průzkumu na stupni divize je nutné se zmínit o možnosti **použití dělostřeleckého průzkumného letectva ve prospěch divize.**

Současná organizace velení dělostřeleckému průzkumnému letectvu umožňuje zjistit a dodat zprávy k divizi nejméně za 40—60 minut za předpokladu použití letectva z bojové pohotovosti 2. a 3. stupně.

Za předpokladu, že by armáda předem vyčlenila ve prospěch divize potřebný počet vzletů a představitel letectva by byl přímo u divize, mohl by být průzkum zahájen z bojové pohotovosti č. 1, čímž by se tato doba zkrátala přibližně o 15 až 20 minut.

To však odporuje zásadě centralizovaného využití letectva a pro potíže v zabezpečení spojení by pravděpodobně neumožnilo ekonomické využití letectva.

Použití letectva ve prospěch divize z frontového dělostřeleckého průzkumného leteckého pluku je sice teoreticky možné, ale nevýhodné. Mnohem účelnější je zavést vhodné letouny přímo u divizi.

Perspektivně je nutné řešit vzdušný průzkum u divize použitím bezpilotních prostředků typu vrtulníků a letounů, vybavených dokonalým sdělovacím zařízením pracujícím na principu televize.

Divize využívá k boji s jadernými zbraněmi nepřítele také zprávy získané **odposlechem vlny vzdušného průzkumu.** Tyto zprávy využije k přímému ničení jaderných zbraní — pokud možno v dosahu jejich palebných prostředků — na rozkaz nebo se souhlasem štábu armády.

Odposlech vlny vzdušného průzkumu bude cenným zdrojem zpráv také pro vyhodnocování uskupení a celkové činnosti nepřítele na frontě. Je nutné, aby zprávy předávané na vlně vzdušného průzkumu využívaly i průzkumné skupiny a skupiny hloubkového průzkumu.

Nakonec pokládáme za nutné zdůraznit důležitost zjišťování a ničení jaderných zbraní nepřítele **předsunutými odřady pluků a divize, popřípadě speciálními odřady,** které se přímo mohou střetnout s nepřátelskými jadernými zbraněmi v hloubce sestavy nepřítele.

Předsunuté a speciální odřady mají k dispozici mohutné palebné prostředky, zvláště tanky a dělostřelectvo a jsou proto vhodným a efektivním prostředkem k rychlému ničení nepřátelských jader-

ných zbraní a ostatních prostředků, které zabezpečují jejich použití.

Z celkového rozboru použití sil a prostředků průzkumu na stupni divize vyplývají tyto hlavní závěry:

Divize je hlavní stupeň velení, který zjišťuje a ničí převážnou většinou jaderných zbraní nepřítele a ostatních prostředků, které zabezpečují jejich použití v taktické hloubce nepřítele.

Soudobé zásady vedení boje a operace — zvláště útok na směrech — vyžadují spolehlivě průzkumově zabezpečit nejen směr hlavního úderu divize, ale i boky a mezery.

Hlavní úsilí průzkumných prostředků, schopných zjišťovat souřadnice cílů, je třeba zaměřit na získávání zpráv z hloubky přibližně do 35 km, což odpovídá dosahu divizních palebných prostředků.

Podchycení přesunu jaderných zbraní nepřítele do pásma divize a zjišťování uskupení manévru nepřítele vyžaduje průzkum do hloubky 50—70 i více km od linie fronty.

V závislosti na podmínkách bude účelné orientovat činnost průzkumných skupin na zjišťování jaderných prostředků nepřítele na směru hlavního úsilí divize a divizních skupin hloubkového průzkumu na manévry nepřítele s důrazem na boky a mezery, kterých bude nepřítel využívat k proniknutí do boků a týlu sestavy divize.

Technické prostředky průzkumu a vzdušný průzkum mohou plnit úkol v celém pásmu činnosti divize.

Úkol divize zjišťovat a ničit nepřátelské zbraně hromadného ničení vyžaduje, aby měla v přímé podřízenosti vrtulníky a vhodné průzkumné letouny.

Tato kalkulace je jedna z možných variant, skutečné počty objektů mohou být za každé konkrétní situace jiné.

Zaměření průzkumu na jednotlivých stupních velení bude se řídit důležitostí zjišťovaných objektů, situací průzkumných prostředků a možnostmi ničení.

Armádní průzkumné prostředky budou často zjišťovat a ničit některé hlavní objekty nepřítele rozmístěné v menší hloubce, například VS armádního sboru 1. sledu, divizí apod. Na druhé straně zase front obvykle zjišťuje a ničí některé důležité objekty uvedené v přehledu.

Možnosti hlavních armádních sil a prostředků průzkumu a stíhacího bombardovacího letectva (bude-li armádě přiděleno):

Vševojsková armáda

Ničí hlavní objekty nepřítele do vzdálenosti přibližně 150 km od linie fronty. Včasné podchycení cílů a manévru vyžaduje průzkum do hloubky 200–300 i více km podle konkrétní situace a úkolu armády.

V zájmovém prostoru průzkumu armády mohou být tyto hlavní objekty systému použití jaderných zbraní nepřítele:

— oddíl řízených střel SERGEANT	1 objekt
— oddíl (baterie) RS REDSTONE (PERSHING)	1 objekt
— velitelské stanoviště polní armády	1 objekt
— záložní VS polní armády	1 objekt
— letiště vojenského a průzkumného letectva	3 objekty
— armádní zásobovací místa jaderné munice	2 objekty
— armádní sklad jaderné munice	1 objekt
— prostor soustředění 2. sledu armádního sboru	1 objekt
— prostor soustředění 2. sledu (zálohy) armády	2 objekty
— naváděcí stanoviště SHANICLE	2 objekty
— radiolokátory MSQ systému	2 objekty
— baterie PL řízených střel NIKE HERCULES	6 objektů
— baterie PL řízených střel HAWK	7 objektů

Celkem . . . . . 30 objektů

Armádní rádiový průzkumný prapor je schopen zjišťovat všechny zpravočajsky důležité rádiové sítě a směry v pásmu armády a vyhovuje soudobým požadavkům. Je jeden z hlavních prostředků k podchycení jaderných zbraní při jejich přesunu do pásma armády, získává cenné údaje o jejich počtu, druhu, činnosti a přibližném prostoru jejich rozmístění. Získané informace jsou dobrým podkladem pro použití ostatních průzkumných prostředků zjišťujících souřadnice cílů a pro vyhodnocování zámyslu nepřítele.

Radiotechnický prapor pro zjišťování vzdušných cílů má z hlediska boje s jadernými zbraněmi nepřítele hlavní význam pro zjišťování pilotovaných letounů — nosičů, taktických řízených střel typu MATADOR a MACE a vzdušných prostředků průzkumu v systému PVO. Vševojskové oddělení průzkumu využívá jeho práv převážně jen k hodnocení vzdušné činnosti nepřítele.

Jednotka zvláštního určení armády může vyčlenit 12–16 armádních skupin hloubkového průzkumu a může plnit tyto hlavní úkoly:

- zjišťovat jaderné prostředky a manévry vojsk nepřítele sledováním hlavních komunikačních tahů;
- upřesnit rozmístění VS armády (as) nepřítele;
- zjišťovat nebo upřesnit prostor rozmístění řízených střel REDSTONE (PERSHING nebo SERGEANT);
- zjistit armádní sklad (zásobovací místo) jaderné munice.

Samostatné ženijní skupiny hloubkového průzkumu armády budou použity zpravidla k průzkumu důležitých vodních překážek.

Možnou variantu použití armádních skupin hloubkového průzkumu v průběhu útočné operace uvádí příloha 2.

Z této varianty vyplývá, že jednotka zvláštního určení může zabezpečit hlavní úkoly na možnou hloubku armádní útočné operace (350 km) při postupném vysazování 4–6 skupin. Při vyčlenění maximálního počtu 16 skupin má armáda ještě k dispozici 2 skupiny pro zabezpečení další armádní operace. Bude-li vytvořeno 12 skupin a trvá-li armádní operace 5 dnů, mohou být použity k zabezpečení další operace (po jednodenním odpočinku) skupiny překročené v D-3.

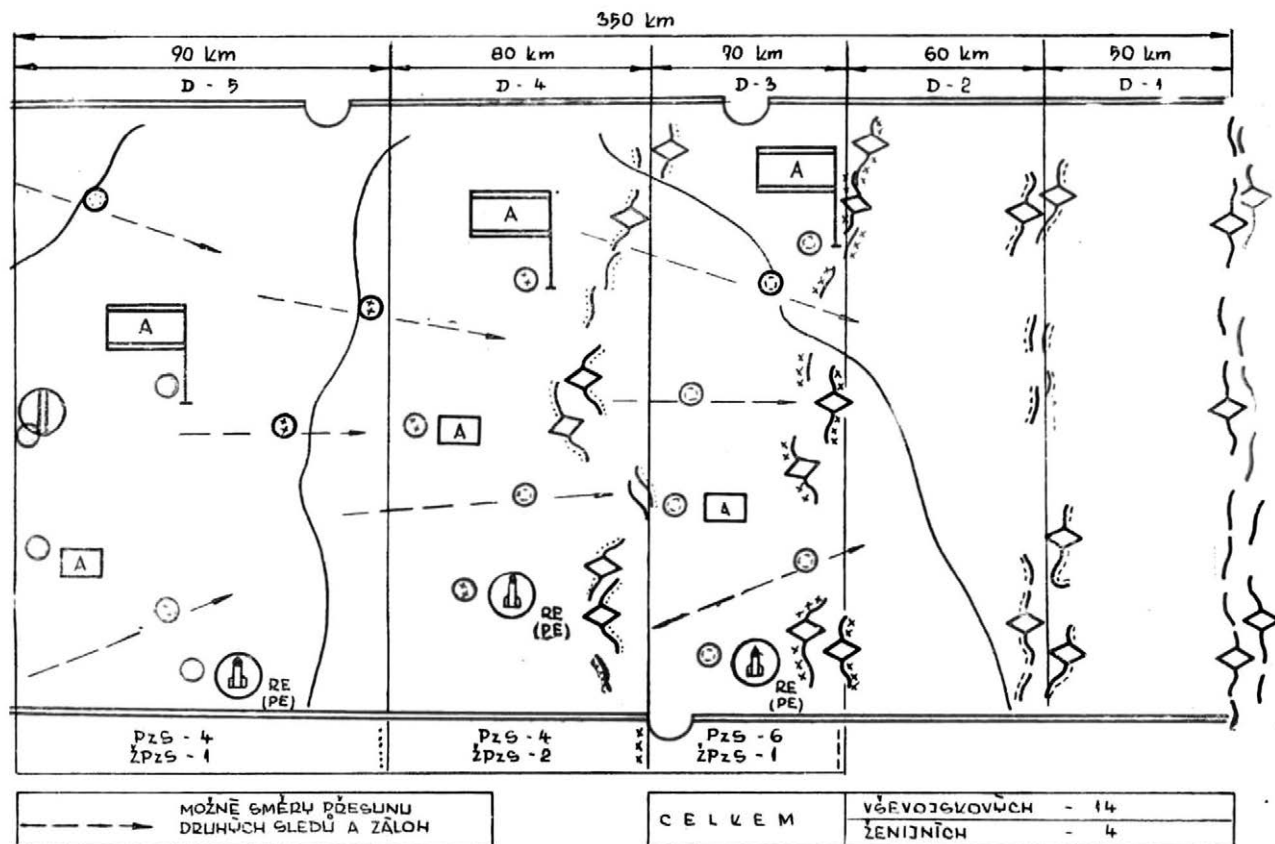
Současná organizace jednotky zvláštního určení může tedy zabezpečit splnění hlavních úkolů v průběhu útočné operace armády.

Podle dosavadních zásad bývá armáda posílena hodnotou jedné letky frontového dělostřeleckého průzkumného leteckého pluku. Vycházíme-li z normy, že jeden letoun je schopen s dostatečnou přesností zjistit ve dne a za normálních povětrnostních podmínek 2–3 objekty při 2–3 opakovaných vzletech, je třeba k zjištění 15 objektů celkem 15 letounů při průměrném bojovém úsilí 2 vzlety denně.

Z toho vyplývá, že předvídané posílení armády jednou letkou dělostřeleckého průzkumného letectva o 15 letounech postačuje.

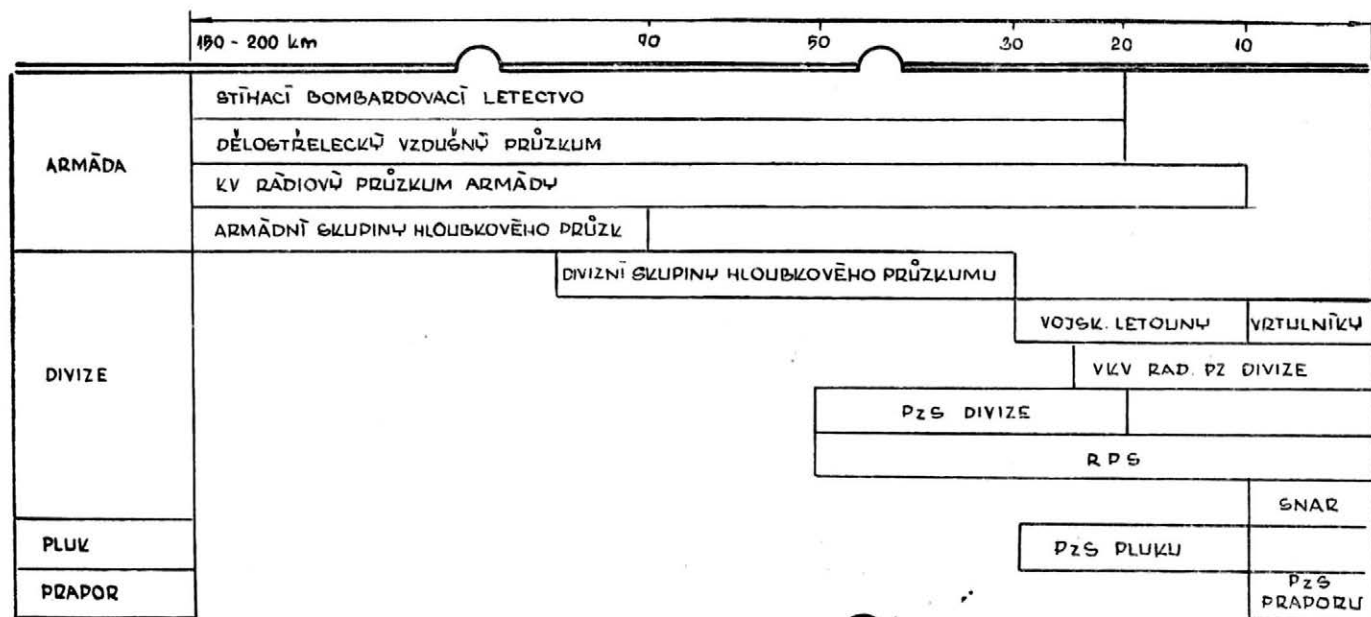
SCHEMA POUŽITÍ HPZS V ÚTOČNĚ OPERACI VŠA

/ VARIANTA /

S C H Ě M A
ZAMĚŘENÍ HLAVNÍHO ÚSILÍ PRŮZKUMU K ZJIŠŤOVÁNÍ JADERNÝCH ZBRANÍ NEPŘÍTELE
V ÚTOČNÉ OPERACI ARMÁDY

PŘÍLOHA 3

POČET NEPŘ. OBJEKTŮ	21	11	41 - 49			
POČET PRŮZK. PROSTŘEDKŮ	4	5	6	7	5	5
Z TĚCHO ZJIŠŤUJE SOUDADNICE CÍLE	3	4	4	2 - 3		

Průzkum prostředků jaderného napadení nepřítele v první armádní útočné operaci

Operační umění a taktika

Dělostřelecké průzkumné letectvo

Dělostřelecké průzkumné letectvo, přidělené do operační podřízenosti armády, může zjišťovat tyto hlavní objekty:

— oddíl řízených střel SERGEANT	1 objekt
— VS tří divízií 1. sledu nepřítele	3 objekty
— VS armádního sboru	1 objekt
— VS polní armády nepřítele	1 objekt
— letiště vojskového a průzkumného letectva	4 objekty
— armádní zásobovací místo jaderné munice	2 objekty
— 2. sled (zálohy) armádního sboru	1 objekt
— 2. sled (zálohy) polní armády	2 objekty

Celkem . . . . . 15 objektů

Stíhací bombardovací letectvo je schopno zjišťovat objekty nepřítele a okamžitě je ničit. Tato vlastnost staví stíhací bombardovací letectvo na přední místo v boji s jadernými zbraněmi nepřítele.

Podíl stíhacího bombardovacího letectva na zjišťování a ničení jaderných zbraní u armády nelze předem stanovit. Závisí na množství přidělených vzletů a úkolu armády.

—☆—

Z porovnání zvolené varianty nepřítele a z možností sil a prostředků průzkumu

vyplývá, že organické a přidělované prostředky průzkumu na stupni vševojskové armády mohou zabezpečit zjišťování hlavních objektů nepřítele v průběhu operace.

Poněvadž můžeme s určitostí předpokládat nejen zkvalitňování jaderných zbraní u armád NATO, ale i zvyšování jejich počtů (nejvíce právě v západoněmecké a francouzské armádě) je třeba perspektivně počítat i s příslušným kvalitativním a kvantitativním růstem sil a prostředků průzkumu zvláště na vyšších stupních velení.

Z á v ě r

Z rozboru otázek průzkumu jaderných zbraní nepřítele vyplynul požadavek na určité zvýšení sil a prostředků průzkumu. Domnívám se, že toto zvýšení je v našich možnostech a že je nutné pro okamžité zlepšení současného stavu. To však není jediná a hlavní cesta k řešení tohoto problému. Závažným problémem je efektivnost využití stávajících prostředků především zlepšením systému řízení průzkumu, zpracování a využívání získaných informací o nepříтели.

Domnívám se, že je nutné souběžně řešit i technické zdokonalení současných a zavádění kvalitativně nových prostředků, využívajících nejmodernější techniky, jakož i využití mechanizace a automatizace v procesu předávání, registrování a zpracovávání informací.